

Po konfiskaci nové, opravené vydání.

Vražda v Polné

a židovská otázka v rakouském
parlamentě.

Napsal

RUDOLF VRBA.

NVT (2011)

Cena ✪ 10 kr.

V PRAZE.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba. 1899.

I.

Zabaveno.

R. 1791

předložil slavný statistik Lavoisier finančnímu výboru statistický přehled poplatníků Francie.

Ke konci své zprávy praví: Došel jsem po dlouholetém pátrání, že desátý díl všeho obyvatelstva Francie žebřá, že ze zbylých 9 desetin obyvatelstva pět desetin není s to, aby žebřáku dala té nejmenší almužny, poněvadž samy se sotva živí. Tři desetiny obyvatelstva žijí velmi krutě, poněvadž je moří hrozná dluhy a soudy, a jen jedna desetina všeho obyvatelstva Francie žije tak, že se o ní říci může, že má všeho dost. Maršálek Vauban pravil r. 1707: Ve Francii jest sůl tak drahá, tak sporá, že v zemi panuje hlad. Lid nemůže maso soliti, každý chalupník by si mohl krmiti prase, ale nemůže, není soli, aby maso se mohlo nasolit a zachovat. R. 1737 ukázali Ludvíku XV. chléb chudých, sestávající z kapradí a z trávy. Biskup z Chartresu pravil králi, že v jeho diecési jdou lidé s ovce na pastvu a pojídají trávu. Ludvík XV. pravil: Kdybych já byl poddaným, pak bych ztropil revoluci. Lid je v právu, on je příliš dobrý, že tolik trpí. Michelet ve svých dějinách francouzské revoluce napsal: Čím více se blížilo k r. 1789, tím horší byly sklizně. Jako zvíře, když slábně, netáhne, nýbrž si lehne a zdechne, tak i země vyhladovělá nic nevydá. V 17. století těžila Francie více obilí, než ve století 18. Sedláci nemohou platit daně. Proto jim odnímají dobytek. Muži, ženy a děti zapřahají se do pluhu. Hnojivo stává se vzácným. Na mnoha místech se trhají vinné révy ze země. R. 1784 zvolal Mahly: My jsme příliš hluboko klesli a zeslábli. My se nikdy k revoluci nevzchopíme. A přece byl již předvečer revoluce.

Massillon napsal: Lid na venkově žije v hrozném nouzi. Nemá ani peřin ani nábytku. Většina nemá po celý rok ani chleba. Adam Smith napsal: Košile a střevíce jsou věci, které nutně potřebuje dělník anglický, ale nikoliv francouzský. Vévoda z Lesdigoieres psal ministru Colbertovi: Jisto jest, a pravím plnou pravdu, když Vám píši, že největší část obyvatelstva na venkově v zimě jí jen chléb, duběnky a kořínky a dokonce pojídá i trávu a kůru ze stromů. Během 18. století zuřil ve Francii 10krát hladomor, a cena hektolitrů pšenice stoupla na 50 franků. R. 1794 stál v Paříži hektolitr pšenice 74 franků. Vláda Ludvíka XVI. vydala dne 13. června 1777 rozkaz, že každý zdravý muž ve stáří od 10 do 60 let, který nemá vlastního majetku a nechce se živiti prací, má se poslati na galeje! Ludvík XVI. tedy rozkázal, že chudoba má platit za zločin! Když byl Necker ministrem, přišli jednoho rána se všech stran kurýrové do královské residence, zvěstující, že na venku je všude hlad. Necker zmíral strachy, že jednoho dne celá Paříž bude o hladu, že se nepřiveze ani forka mouky a obilí. Z toho Necker těžce onemocněl srdeční vadou.

Tak táhly revoluční mraky, a přece rozhodující činitelové je neviděli. Francouzský dvůr tančil, až dotančil ke guillotíně. Veliká revoluce se rozzuřila pod heslem: rovnost,

volnost, bratrství. Ale nikomu těchto darů nebylo popřáno, jen strůjcům revolučním. Na místě šlechty usadila se buržoasie, zbohatlé měšťáctvo.

II.

Zabaveno. (str. 6 celá)

Zabaveno. (str. 7 celá)

Zabaveno. (str. 9)

III.

Proces v Rennesu.

Řeč poslance Dr. Pattaie, pronesená 27. září 1899
v hudebním sále ve Vídni.

Mám mluvit, pánové, o procesu v Rennesu, který trval po tři týdny, při kterém vyslýcháno přes 100 svědků. Dne 22. prosince 1894 byl francouzský kapitán (jako u nás setník) Dreyfus odsouzen pro velezradu a špehýřství po nedlouhém, avšak velmi energickém vyšetřování. Dreyfus byl odsouzen k doživotnímu vyhnanství.

Brzy potom zahájeno válečné tažení Dreyfusovců. Dreyfus sám pochází z bohaté rodiny židovské z Elzaska. Nejdříve vynalezen byl důstojník Esterházy, takto flámista a zadlužený po uši, který má písmo podobné tomu v osudném bordereau.¹ Proti Esterházy zavedeno vyšetřování, avšak bez výsledku. Když byl dreyfusovský rámus největší, prohlásil Esterházy z ciziny, že je prý sám původcem bordereau, ačkoliv jeho obsah ani znáti nemohl, jelikož o něm věděli jen štábní důstojníci. Prohlášení Esterházyho bylo vykoupeno sumou 600.000 franků. Když byl Esterházy osvobozen, stával se Dreyfusovský šuml tím prudší. Jedno ministerstvo za druhým zkáceno jen pro Dreyfusa. Praesident Faure, protivník dreyfusovců, zemřel náhle. Došlo k volbě nového praesidenta, při kteréž volbě zvítězili panamisté se židy souspřežení. K tomu přidružila se sebevražda plukovníka Henryho, který padl za oběť jiným. Sám obhájce Dreyfusa, Demange, pravil, že Henry byl poctivec. Nezanechal ani vindry po sobě. Dreyfusovci prosadili revisi procesu. Kasační soud byl syndikátem Dreyfusovců korrumpován, takže poctivý starý soudce Beau-repaire z něho vystoupil.

Tento poctivec nemohl vydržeti mezi soudci, kteří za bídný jidášský groš stali se zrádci svého vysokého úřadu.

Kasační dvůr rozhodl, že Dreyfus má přijíti ještě jednou před vojenský soud.

---

¹ Bordereau (franc.) – nóta nebo závěreční lístek dohodce, t. j. osvědčení, jež odevzdá stranám dohodce o obchodu, který mezi nimi zprostředkoval. Podle franc. práva musí být bordereau od obou stran podepsán, má-li být průvodní listinou; pozn. editora.

Židozедnářská vláda sestavila soud vojenský většinou z příznivců Dreyfusa a nařídila soudní jednání do města Rennesu, aby pařížské ulice neměly příležitost k vzbouření. Vojenský soud měl totéž rozhodnouti, jako r. 1894, zdali totiž Dreyfus prozradil důležité věci, týkající se francouzského vojska, cizí nepřátelské mocnosti, a tak se stal zrádcem.

Dne 6. srpna započal proces. Židovské naše listy neměly pro nic jiného místa, jen pro žida Dreyfusa. Pro žida Dreyfusa mluvilo jen pět svědků, proti němu mluvilo přes 30, mezi nimi přední generálové francouzské armády. Rozumí se samo sebou, že židovské listy tyto svědky líčily vesměs jako blbce, kretiny, blázny, lumpy a pod. Při soudě vyšlo na jevo, že žid Dreyfus potřeboval, ačkoliv byl ženat a otec dítek, mnoho peněz na maitressy, kterých měl v Paříži slušný počet. Dreyfus byl znovu odsouzen na 10 let k pevnostnímu vězení.

Zajímavost jest, že Labori telegrafoval německému císaři, aby obdržel svědectví, že Dreyfus Němcům nic neprozradil.

A skutečně, německý »Reichsanzeiger« přinesl odpověď, že Dreyfus nikdy s Němci se nestýkal. Zde máme důkaz, že sám německý císař Vilém se snížil židům dáti odpověď. Tedy ani v Německu nejsou na nejvyšších místech od vlivu a moci židovstva prosti a čisti. A to, pánové, je velice smutné. Kdyby Dreyfus byl důstojníkem krve křesťanské, tak by podnes seděl na Ďábelském ostrově a žádný by se oň ani nestaral. Proto také odpověděl celý rozmrzen Bismarkův orgán »Hamburger Nachrichten«, že bylo velikou chybou, že na telegrafní dotaz židovského advokáta byla dána odpověď v státním listě. Za to dala židozедnářská vláda francouzské patrioty Derouléda a Guerina do vazby a postaví je před státní soud, jelikož se veřejně opřeli dreyfusovcům.

Žid Dreyfus obdržel milost, trest jemu prominut; svlékne se sebe důstojnickou uniformu a jde na jih, aby se zde zotavil, a těm pitomým gojimům, kterým nedal po pět roků spáti, notně se vysmál. Za to čeká poctivé Francouze dlouholetý žalář, že pověděli privilegovaným a uniformovaným padouchům veřejně pravdu. Kterak jest možno, že v republice francouzské takové hanebnosti se páchají?

K tomu nutno poukázati, že nynější francouzská republika jest tak zkažena a počiná si tak tyransky, že ani římská caesarová tak ukrutně nevládli, jako panamisté ve Francii.

V zemi všeobecného hlasovacího práva, jakou jest Francie, není pravé svobody.

Paříž na příklad nemá ani starosty, nýbrž úředníka praefekta. Poctivé občanstvo v celé Francii odvrací se s hnusem od veřejného života, nejde ani k volbám, a tak opanovali pole ničemové, kteří žijí z politiky a z mandátů. Co je nám však do celého procesu žida Dreyfusa?

Právě to je to, že je to žid.

Kdyby židé celého světa měli ještě více peněz, než mají, přece by tolik nebyli s Dreyfusem prosadili, kdyby neměli k svým službám svůj mezinárodní židovský tisk, který se stal metlou Evropy. Týž tisk, který má lid poučovati o pravdě, jest od židů zneužíván, aby lid mámil a sváděl.

Židovské listy budou míti potud ohromnou moc, pokud my křesťané je budeme platit, odebírat a číst. Jakmile by všickni křesťané přestali odebírat, předplácet a číst židovské listy, pak by klesly na nicotné cáry. A proto musíme neustále lid poučovati, aby přece neplatil karabáč, kterým je mrskán.

IV.

Proces v Kutné Hoře.

Jedno bolestné dítě židě zachránili, zrádce žid Dreyfus byl amnestován a trest mu prominut židozvednářskou vládou. Nyní je druhé bolestné dítě na řadě, vrah Anežky Hrůzové žid Hilsner. O vraždě Anežky přinesly »Katolické Listy« 26. března 1899 dopis od očitého svědka, který tu podáváme.

Našim čtenářům bude zajisté vhod, když podáme jim bližší údaje o rodině nešťastné Anežky Hrůzovy, košeráckým způsobem zavražděné.

Anežka byla sirotkem ode dne 13. července 1892, kdy ztratila otce svého. Byla šestým a posledním – a tedy nejmilejším – dítětem katolických rodičů Františka Hrůzy, domkáře v Malé Věžnici čp. 32 u Polné, a jeho manželky Marie, rozené Valíkovy z Rytířska (vulgo z Rytířek) čp. 4., okres Jihlava. Matka její jest tedy Moravankou. Rodiče její slavili sňatek svůj ve Vysokých Studnicích na Moravě měsíc před velikým požárem města Polné (4. srpna 1863). Z manželství toho vzešly děti: 1. Jiří, jenž je ženatým zedníkem v Měšíně na Moravě. Oddán byl v Jamném. 2. Marie, již v chrámě sv. Jakuba v Jihlavě za manželku pojal Jan Rudolfer, tovární tkadlec hedvábí v Helenově u Jihlavy, kterýž však přišel k úrazu a chodí nyní s kolovrátkem, při čemž Marie jej provází. 3. Jan, jenž čítá přes 30 roků. Jest svoboděn a s matkou obdělává 15 měr polí, jež mají při domku. Mimo to si ještě 3 míry od obce najali. 4. Verunka, jež čítá 27 roků. Byla ve službě v Praze, nyní však je doma, by těšila matičku svou, jež bolem zdrcena jest nad ztrátou drahé své Anežky. 5. Matěj, kterýž, počav první rok choditi do školy, o sv. Lucii asi r. 1881 záškrtem zemřel. 6. Nešťastná Anežka, jež narodila se dne 16. dubna 1879. Bylo jí tedy v den vraždy 19 roků, 11 měsíců a 13 dní, čili 20 roků bez 18 dnů. Poručníkem byl jí p. Jos. Novák, domkář v Polné č. 37–IV., jenž provozuje obchod dobyt看em. Jest její příbuzný. Má za manželku její sestřenicí.

Anežka chodila do Polné do šití již třetí rok, ale nechodila ustavičně. Tak r. 1897 chodila 3 měsíce, r. 1898 jen 2 měsíce a letos pouze od počátku března. Jinak pomáhala při domácích pracích. Byla dívkou silnou, vyvinutou, zdravou. Letos na počátku března, jdouc opět na noc domů, nedala se obvyklou cestou k domovu, totiž od Žabokrt k Božím mukám, nýbrž u domku Koidlova u mostu dala se v pravo po »pastvišti« a šla k svému poručníkovu na Kateřinov, kdež si mu stěžovala, že Hilsner za ní šel ze Židovského náměstí až k mostu, že stále za ní chodí, že si ji prohlíží, ale že ona s ním nechce nic míti. Tu p. Novák ji vyprovázel až k potoku, kterýž teče od Dobroutova až k Březině, a přes nějž vede cesta k Věžniče. Tam skryl se v lese a čekal, bude-li ji Hilsner pronásledovat, že naučí dotěrného žida slušnému chování. Leč Hilsner snad seznal situaci a za Anežkou nešel. A před svátkem Zvěstování Panny Marie (25. března) stěžovala si Anežka opět své matce, že Hilsner si ji stále prohlíží a že ji pronásleduje.

Jak známo, vyšla Anežka ve středu před Zeleným čtvrtkem po 5¼ hod. z Polné a byla tedy před tři čtvrti na 6 zavražděna. Je z města k místu vraždy as 20 minut. Na Zelený čtvrtěk se matka po ní nesháněla, neboť si myslila, že před svátky mají se šitím naspěch a tudíž, že Anežka zůstala v Polné. Ale když ani ve čtvrtěk večer domů nepřišla, tu matka na Velký pátek, jdouc na kázání, stavěla se o půl 8 hodině ráno u slč. Blandiny Prchalovy zeptati se, co je s Anežkou. A když jí tam řekli, že Anežka ve středu večer po čtvrt na 6. h. domů odešla, tu matka, jata tesknoutou, spěchala k poručníkovi, ježž potkala pod hradem na hrázi, rovněž na kázání se ubírajícího a sdělivši mu, že Anežka již po dvě noci doma není ani u Prchalů, ihned dodala: »To děvče bude někde zabito!« a počala u lucerny na hrázi naříkat. Pak řekla poručníkovi: »Podívej se po Honzovi (bratr Anežčin Jan) a půjdeme ji hledat.« Sama pak šla do křesťanského krámu p. Ignáce Krebse, kdež Anežka své potřeby kupovávala. Tam řekli jí, že Anežka byla u nich posledně v úterý. A pan Krebs upozornil: »Matičko, oznamte tu věc četníkům!« Matka tedy šla, a tu ji závodčí p. Josef Klenovec vybídl, by se ještě u známých švadlen po ní zeptala, a na zvědy poslal do Věžničky četníka p. Jana Touše. Matka šla k Bernardovům u Školského rybníka, jichž dceru Marii měla Anežka za přítelkyni, ale tam jí řekli, že Mařenka mluvila s Anežkou posledně v neděli. Matka šla na to do kostela, myslíc, zdaž by tam na kázání nepoznala Anežku dle vlněného hnědého šátku s modrými pruhami. Ale takového šátku tam mezi ženskými hlavami nespatriła. I neměla v kostele stání a šla do města, kdež jí kterás žena řekla, by se ještě pozeptala obuvníka pana Petra Horáčka, ten že z domku Koidlova každého kolemjdoucího bedlivě si všímá. A vskutku pan Horáček jí sdělil, že Anežku viděl ve středu kol půl 6. hod. domů se ubírající a že si ještě u mostu přitahovala jeden podvazek. Tu matky se již zmocňovala úzkost.

Mezitím četník p. Touš již se vydal do Věžničky a tam se na Anežku poptával. A tu mu řekla Antonie Mišingrová, dcera panského hajného, že Anežka doma je, že ji viděla z domova odejít. Sel tedy p. Touš zpět do Polné. Cestou potkal matku a vytýkal jí, proč zbytečně obtěžuje. Matka, byť i výtkou, byla upokojena a kráčela k domovu, kdež zastala již syna Jana, kterýž šel domů lesem. Spolu pak hledali, volali, zdaž by snad Anežka nebyla někde ukryta, třeba ze vzdoru, ač takovou Anežka nebyla, a pak nebylo mezi nimi žádných neshod. Naopak Anežka v ten čas cítila se šťastnou, neboť měla na svátky nové šaty. Když tedy Anežky doma nebylo, šel bratr opět do města a potkav poručníka, s úzkostí pravil: »Bude zabita.« Spolu pak šli říci četníkům, že Anežka doma není. Závodčí pan Klenovec se vši ochotou šel jim vstříc, připojiv: »Jděte jen domů, my tam přijdeme.« A přišel tam sám pan Klenovec před 2. hodinou odpolední. S ním přišel cizí četník pan Václav Loukotka, jenž toho času v Polné návštěvou dlel. Když pan Klenovec vše vyšetřil a dům prohlídal, poručil, aby bratr šel na Moravu k přátelům, zdaž by tam někde Anežka nebyla; a nebude-li tam, že se zítra učiní důkladná prohlídka »Březiny«. Bratr byl u přátel v Jamném, v Rytířsku, ve Velkém Beranově a v Měsíně, ale vrátil se s nepořízenou. Proto na Bílou sobotu časně ráno vypravil se do Dobroutova četník pan Touš, na jehož žádost tamní starosta pan Josef Vomlel poskytl as 40 lidí, jež na rychlo sehnati bylo lze. Starosta z Malé Věžnice pan Josef Vomela svolal as 25 lidí. Někteří přišli též z Polné. A tak se prohlídka lesa účastnilo as 70 lidí. Rada četníky zřízená a vedená vykročila v před v 8 hodin a již o půl 9. hodině vzkřikl chlapec Jirka z Dobroutova: »Ježíš Maria, tady je!«

Pan Novák přicházel právě k lesu s matkou Anežky, když chlapec nález hlásil. Přicházeli od města, kdež čekali na telegrafickou odpověď od Verunky z Prahy, zdaž není Anežka u ní. A tak matka a poručník byli u mrtvoly z jiných lidí takřka první. Verunce do Prahy telegrafovali v pátek o půl 6. hodině, leč matka dala panu Novákovi starou adresu. Verunka byla již na jiném místě, a proto odpověď v sobotu ráno nepřicházela.

K nalezené mrtvole všechen lid se hrnul, každý ji chtěl vidět, a četníci nebyli s to zvědavce zadržet. Mrtvolou však nesmělo býti hnuto. Pan Novák šel zavolat soudní komisi, jež přišla po 11 hodině. Když mrtvolu odkryli, vidělo se, že jest podříznuta, tu mnozí volali: »To je ... vražda!«

Na blízku mrtvoly nalezen byl košíček a též šátek, zástěrka byla svinuta pod smrčkem ve vzdálenosti as 15 m., tři sukně byly pohromadě od mrtvoly as 25 m., též pod smrčkem, dále od mrtvoly potom byla ještě hůl a provazec, jímž Anežka byla škrcena. Vše bylo v jiném směru. Scházel však růženec, bílý kapesní šátek, černé rukavice a — krev. Co ze šatů na mrtvole bylo ponecháno, bylo vše zcela uvolněno, by veškerá krev z těla mohla vytéci.

Mrtvola byla téhož dne (1. dubna) odpoledne od 3—8 hodin polenskými lékaři pitvána, a ti konstatovali, že v mrtvole není takřka ani kapky krve. A 4. dubna byla mrtvola za všeobecného soucitu pohřbena.

Malá Věžnice, z níž Anežka pocházela, jest od Polné na jih půl hodiny vzdálena. Má jednotřídní školu, 38 domů s 218 českými katolickými obyvateli a patří farností k německé osadě Ždírci (Seelenz).

Horní Věžnice, z níž pocházela loňského roku zavražděná Marie Klímová, dcera katolíků Františka Klímy, domkáře tamtéž čp. 32 (totéž číslo jako u Anežky!) a jeho manželky Anny, rozené Mühlfeitovy tamtéž, čp. 20, — jest od Polné k severu 1 hodinu vzdálena, má též jednotřídní školu, 39 čísel s 258 obyvateli a farou patří k německé osadě Šlapanovu.

V.

Činnost židovské aliance rakouské.

Když soudní vyšetřování vedlo k nezvratným důkazům, že žid Hilsner je vrahem Anežky, začala rakouská židovská aliance pracovati.

V měsíci červnu vydal tento spolek následující důvěrný oběžník, který zde přinášíme.

Cirkulář, zaslaný rakouským židům, zní následovně;

D ů v ě r n ě !

Ve Vídni, v květnu 1899.

Vaše Veleblahorodí!

Již déle než rok provádí »Rakousko-israelská unie« skrze vlastní kancelář věcnou a praktickou obranu proti antisemitismu.

V přiloženém seznamu jest uvedena nejdůležitější činnost této právní ochranné a obranné kanceláře.

Táž zakročila za svého 16měsíčního trvání v 313 případech. V 54 případech byl antisemitský tisk přinucen přijmouti věcné zprávy a opravy, v 33 případech poskytnuta právní pomoc u soudu, v 27 případech zakročeno u politických úřadů pro spravedlivé zájmy jednotlivých souvěrců. Počet uzavřených obchodů jest 1421.

Tato obsáhlá a úspěšná činnost mohla býti »Rakousko-israelskou unií« provedena jen pomocí hmotné podpory, která také kanceláři od jiné korporace dostatečnou měrou byla poskytnuta. Poněvadž však zmíněná korporace s ohledem na svůj vlastní účel tento příspěvek pro letošní rok na minimum omeziti musila, jest se obávati možnosti, jež také na posledním generálním shromáždění vyslovena byla, že by totiž právní ochranná kancelář svou činnost zastaviti musila.

Aby této smutné nutnosti předešli, utvořili nížeapsaní finanční výbor a vzali na se úlohu opatřiti potřebné prostředky sbíráním dobrovolných příspěvků od našich zámožných souvěrců.

Obracíme se tudíž, ctěný pane, také na Vás, ježto se Váš smysl pro obecné dobro a obětivost tak často osvědčil, s naléhavou a vroucí prosbou, abyste na jednom z přiložených subskribčních listů dle uznání poznamenal přiměřený obnos k zajištění právní obranné a ochranné činnosti pro příští rok.«

S úctou veškerou finanční výbor:

Wilhelm Anninger,
cís. rada, předseda.

Josef Kareis,
c. k. dvorní rada, říšský
poslanec.

Lucian Brunner,
obecní rada.

Siegmond Neustadt,
c. k. komerční rada,
zapisovatel.

Theod. ryt. Goldschmidt,
c. k. stavební a obecní rada.

H. Robitsek,
cís. rada.

S. Heit,
místní školní rada.

Jonáš Weil,
rada obchodní komory,
místopředseda bursy
pro hospodářské plodiny.

K tomuto tištěnému cirkuláři přiložen následující (doslovně otištěný)

v ý t a h z d e n n í k u

právní ochranné a obranné kanceláře »Rakousko-israelské unie.«

22. p r o s i n c e 1897. Vyslání plnomocníka k vypátrání příčin pražských antisemitských výtržností.

6. l e d n a 1898. Praesidium dodá председovi ministerstva svob. pánu Gautschovi memorandum o příčinách pražských antisemitských výtržností.

2. ú n o r a 1898. Český antisemitský spolek »Národní obrana« a jeho 7 pobočných spolků, jež v hořejším memorandu jako původ drancování označeny byly, jsou rozpuštěny.

24. p r o s i n c e 1897. Poslanec Dr. Kronawetter intervenuje na naši žádost u ministra obchodu ve prospěch židovského truhláře Getzela Kleinbergra v Krakově, jemuž pro jeho náboženství po 9 let bezprávně zabraňován přístup do tamějšího společenstva truhlářů.

12. k v ě t n a 1898. Ministr obchodu sdělil poslanci Dru. Kronawettru, že nařídil lvovskému místodržitelství, aby přijmutí Kleinbergra do krakovského společenstva truhlářů všemi zákonnými prostředky provedlo.

2. d u b n a 1898. Praesidium podává ministru vyučování stížnost proti rozšiřování štváčského spisu »Tajnosti Židů« ve školách v Krakově, Podgorce a Věličce.

4. d u b n a 1898. Štváčský list »Tajnosti Židů« jest skonfiskován.

22. k v ě t n a 1898. Nejvyšší dvůr soudní zrušil na základě zmatečné stížnosti, podané naší ochrannou právní kancelář, rozsudek vynesený lvovskou porotou nad Izákem Gimpelem pro domnělý zločin žhářství, znějící na doživotní těžký žalář, a nařídil nové líčení. Právní ochranná kancelář ustanoví pro toto líčení obhájcem Dra. Jakuba Horowitze ve Lvově. Dne 22. června uznán Gimpel nevinným.

25. k v ě t n a 1898. Vyslání plnomocníka do Trenčína, aby vyšetřil případ domnělé rituální vraždy. Týž pořídil opis z úředního vyšetřovacího protokolu, z něhož vychází na jevo úplná nepravda rozšiřovaných pověstí.

10. č e r v n a 1898. Praesidium podá председovi ministerstva hraběti Thunovi memorandum, v němž obvinění vznesená jistým pražským antisemitským listem na vídeňské židovské zaměstnavatele, jakoby obchodovali křesťanskou krví a odstranili pět služebných děvčat, vyvrácena jsou na základě přesných vyšetření, potvrzených policejním úřadem. Dne 23. června uveřejní úřední »Prager Abendblatt« z nařízení předsedy ministerstva hraběte Thuna rozhodné vyvrácení zmíněného očerňování.

10. č e r v n a 1898. Praesidium vyprosí v audienci u předsedy ministerstva za příčinou drancování židů v Haliči energická opatření na ochranu našich haličských souvěrců.

20. č e r v n a 1898. Vyslání plnomocníka do Haliče k vyšetření rozsahu a příčin protižidovských výtržností.

22. č e r v n a 1898. Předseda vyprosí od předsedy ministerstva vyslání vojenské pomoci do Nového Sandce².

---

² Nowy Sącz v Polsku je hlavním městem oblasti známé jako polské Toskánsko; pozn. editora.

23. č e r v n a 1898. Z nařízení vídeňské ústřední vlády odesláno vojsko do Nového Sandce.

19. ř í j n a 1898. Za účelem vyřízení záležitosti u správního dvora soudního vznesl na žádost »Rakousko-israelské unie« Dr. Julius Ofner jménem dvaceti rodičů stížnost proti vynesení okres. školní rady.

11. l e d n a 1899. Vyslání plnomocníka do Nového Sandce. Týž zakročí u tamějšího okresního soudu v příčině znepokojujících zpráv, rozšiřovaných antisemitskými listy o domnělé rituální vraždě.

27. l e d n a 1899. Praesidium přimlouvá se z téže příčiny u ministra spravedlnosti Dra. Rubera, jenž slíbil podati přísná nařízení státním návladnictvím.

22. d u b n a 1899. Praesidium podá předsedovi ministerstva memorandum o náhodském drancování a vede stížnost na plamenné články v příčině zavraždění dívky v Polné.

5. k v ě t n a 1899. Vyslání plnomocníka do Polné a do Prahy, opatření obhájce³ Hilsnerovi, obviněnému z vraždy polenské.

Byly nám též čtyři subskribční listiny k nahlédnutí předloženy, z nichž jedna zní na obnosy od 500 zl. výše, druhé na obnosy od 250 zl. do 500 zl., třetí od 100 zl. do 250 zl. a čtvrtá na obnosy pod 100 zl.

Na těchto subskribčních listinách nachází se seznam následujících dárců:

L i s t i n a A) (500 zl. a výše). Karel a Rudolf Auspitz 500 zl., nejmenovaný spolek 500 zl.

L i s t i n a B) (250—500 zl.): Chiffra L. G. 500 zl.

L i s t i n a C) (100—250 zl.): Wilhelm Anninger 200 zl., Gottlieb Bettelheim 150 zl., Norbert Benedikt 100 zl., Filipp Brudi 100 zl., S. Heit 100 zl.

L i s t i n a D) (100 zl. a níže): Adolf Rosenbaum 100 zl., Sigmund Neustadt 50 zl., A. Winterberg 50 zl., B. Kanitz 10 zl., A. Mayer a spol. 50 zl., Ign. Simon 50 zl., Theodor ryt. Goldschmidt 50 zl., S. O. (Wipplingerstrasse) 10 zl., E. Bäuml 10 zl., H. Abeles (Döbling) 100 zl., S. Berger 5 zl., Ign. Büll 5 zl., Julius Angel 10 zl., Luis Bab 30 zl., Bernhard Bächer 20 zl., Alex. Blum 25 zl., Heinrich Berger 50 zl., Bunzel a Biach 20 zl., Martm Cohn 10 zl., Alexandr Ehrenfeld 5 zl., náboženská obec Kanitz 10 zl., Salomon Fischer 10 zl., Ignac Fluss 50 zl., Bondy & Mayer 10 zl., S. Bloch & syn 20 zl., náboženská obec Bilín 10 zl., náboženská obec Lipník 10 zl., S. Fischer & Müller 10 zl., Dr. Sal. Elias 75 zl., náboženská obec Benešov 10 zl., J. Feistler 10 zl., Julius Epstein 5 zl., náboženská obec Auspitz 10 zl., náboženská obec Františkovy Lázně 10 zl., Eisler 20 zl., Feigl & Widrich 10 zl., náboženská obec Nový Bydžov 20 zl., Simon Klein a synové 20 zl., F. Sachsl a synové 20 zl., Jonáš Bergmann 50 zl., Sigm. rytíř Bauer 50 zl., Moric Fleischmann 5 zl., A. Galitzenstein 5 zl., náboženská obec Jihlava 10 zl., Max Astel 50 zl., A. Gerngross 50 zl., A. H. Franka synové 20 zl., Ignac Gewitsch 20 zl., Jakub Neurath 5 zl., Dr. Friedrich Geiringer 5 zl., Henriette Benies 10 zl., Wilhelm Freyberg 50 zl., Bernhard Fürth 5 zl., Josef Ehrenfeld 5 zl., Ignac Frankl 10 zl., náboženská obec Uherský Brod 10 zl., Ig. Fröhlich 30 zl., A. Feldmann 10 zl.

Úhrnný obnos subskribovaných příspěvků obnáší dosud 3755 zl.

Výkladu a poznámek pro naše čtenáře není třeba.

---

³ Poslanec pan Dr. Pacák; pozn. sazeče.

Z cirkuláře toho jest jasno, že naši židé si vytkli za účel, že se Hilsnerovi nesmí nic stát.

V první řadě pracovaly pro Hilsnera židovské listy: Tak napsala pražská židovka, »Prager Tagblatt«, v čísle ze dne 13. září toto:

Der angeklagte Leopold Hilsner erschien in einem netten schwarzen Anzuge und machte im Ganzen und Grossen einen sympathischen Eindruck. Po česku: Obžalovaný Leopold Hilsner objevil se v pěkném černém obleku a činil celkem příznivý dojem! Vrah tedy činí příznivý dojem! Ovšem jen proto, že je žid!

Zabaveno. (str. 22)

Zabaveno. (str. 23)

VI.

Kdo jsou spoluvrahové Hilsnerovi.

Interpelace říšského poslance prof. Schlesingra a soudruhů na Jeho Excelenci ministra spravedlnosti:

Dne 16. září t. r. byl před krajským soudem v Kutné Hoře proveden proces, který vrhá křiklavé světlo na předběžná vyšetřování proti židovskému vrahu dívky Leop. Hilsnerovi, u okresního soudu v Polné provedená. Před porotním soudem, v Kutné Hoře provedeným, vznesl svědek Fr. Veselý obžalobu na okresního soudce v Polné, Reichenbacha (pokřtěného žida), že od něho zavedené protokoly byly jím padělány, že rada Reichenbach svědky, kteří se dobrovolně hlásili a důležitá udání o vraždě činiti chtěli, okřikoval a ven ze dveří je vybízel. Rada Reichenbach dával na jevo až křiklavým způsobem svou přízeň k židům v Polné. Tak byl odsouzený vrah Leopold Hilsner teprve zatčen, když místní velitel polenské četnické stanice Klenovec na vlastní zodpovědnost Hilsnera zatkl. Ale i po zatčení Hilsnerově opomenul rada Reichenbach po stopách vrahů pátrati, zanedbal praeventivní zatčení Hilsnerových příbuzných, a ony židy, kteří patrně o vraždě věděli, výslechu podrobiti.

Podepření sůčastnění se vraždy aneb o dobré znalosti o vraždě padá v první řadě na

rabína dra. Goldbergra v Polné,
na Heřmana Dasche, soustružníka,
na Leopolda Grafa, sklenáře,
na Samuela Frieda, kořalečníka,
na Heřmana Aufrechta, kupce, vesměs to židy v Polné,
na bývalého košeráka Mořice Kurzweila z Golč. Jeníkova.

Tyto osoby, na které těžké podezření padá, dosud vyslýchány nebyly, aniž onen veliký počet svědků, kteří jsou s to dokázati, že jmenované osoby buď přímo aneb nepřímou na vraždě jsou sůčastněny.

Ačkoliv přes 20 svědků jest schopno ony dva »neznámé« židy, kteří 29. března tohoto roku s Leop. Hilsnerem do »Březiny« u Polné šli, dopodrobna popsati, nebyl podnes proti nim ani zatykač vydán ani o to postaráno, aby se vypátrali.

Rabín Dr. Goldberger.

Proti rabínu dru. Goldbergrovi v Polné jsou následující podezřelé okolnosti:

Jak známo, byl Leopold Hilsner 29. března, onoho dne, kdy Anežka Hrůzová byla zavražděna, kolem 5. hodiny odpolední se dvěma cizími židy, z nichž jeden pajdal, do »Březiny«, kde dívka později zavražděná nalezena byla, viděn tam jíti.

Tento »pajdavý« žid, který byl spoluvinníkem Hilsnera, byl 29. března r. 1899 v 11 hodin dopoledne viděn v domě rabína Goldbergra, kterak oba spolu rozmlouvají.

Svědčyně Julie Pešáková jest s to dosvědčiti, že rabín Goldberger s pavlače svého domu pajdavému židu hodil sbalenou ceduli, kterou pajdavý žid mžikem do kapsy vstrčil. Totéž tvrdí obuvník Čermák, který bydlí proti rabínovi, že totéž viděl. Tento svědek chce dosvědčiti, že rabín na pajdavého žida volal.

Svědčyně Antonie Šicová a Marie Surová jsou s to dosvědčiti, že pajdavý žid kolem 11. hodiny dopoledne vyšel z domu rabína a nesl ve voskovém plátně zabalený závittek, a že žid ten byl velmi rozčilen a že velikost paklíku mohla se rovnati nádobě šestiliterové!

Poněvadž však Čermák a Pešák dříve tento paklík u pajdavého žida neviděli, jest oprávněna domněnka, že paklík v průchodícím domě rabína pajdavému židu byl doručen.

Služka Marie Pernišková, která u rabína sloužila, udává, že den po vykonané vraždě Hrůzové cizí pajdavý žid, kterého služka stejně popisuje jako svědkové Pešák, Čermák, Šicová a Surová, u rabína Goldbergra obědval, a že paní rabínová, jelikož žid měl svrab, poručila služce pohovku, na které pajdavý žid seděl, omýti, aby její děti ne onemocněly. Rabín dr. Goldberger tato fakta prostě popírá, ačkoliv jmenovaní svědci svá tvrzení odpřísáhnouti chtějí.

Tajuplná voňavá zásilka.

Na poště v Golč. Jeníkově byla zabavena zásilka košeráka Kurzweila na rabína Goldbergra do Polné adresovaná. V poštmistru vzniklo podezření, že košerák Kurzweil posílá rabínu do Polné bedničku s »voňavkou«. Pošt mistr věc udal okresnímu soudu v Habrové, kde zásilka byla zadržena a soudně prozkoumána.

Když bednička byla otevřena, byla nalezena v obalu ze silně parfumem napuštěné vaty — což asi mělo dokázati správnost zásilky s »voňavkou« — skleněná lahvička, ve které bylo několik tmavohnědých kuliček.

Zásilka byla okresním soudem zabavena a k analýzi do Prahy zaslána, dosud však schází výsledek lučebného zkoumání. Ze všeho toho vysvítá, že rabín Goldberger byl v úzkém spojení se spoluvinníky vraždy, že měl obdržeti velmi podezřelou zásilku, a že on tyto události popírá.

Heřman Basch.

Proti soustružnickému pomocníku Heřmanu Baschovi svědčí následující okolnosti:

1. Pomocník obuvnický Fr. Šic může pod přísahou dotvrditi, že u něho v učení se nalézající bratr Leopolda Hilsnera, jménem Icik, několikrát mu sdělil, že jeho bratr před i po vraždě nápadně s Heřmanem Baschem mluvil.

2. Svědek Fr. Bruckner může pod přísahou dotvrditi, že Heřman Basch v době, kdy vražda nebyla ještě odkryta, u Šice návštěvou meškal a velmi sklíčen byl. Basch vyzval z kapsy lístek, který častěji četl. Otážen jsa, co na lístku je, odvětil: »Lidé jsou špatní.« Choval se velmi rozčileně a chvatně opustil byt.

3. Povozník Fr. Cink, šička Ningrová a kloboučník Ludvík Fürich viděli v pátek, kterého dne mrtvola Hružové ještě objevena nebyla, jak Basch ve společnosti Hilsnerově, Leopolda Grafa a pajdavého žida na dráhu šel.

Basch nesl ruční kufřík, ačkoliv sám téhož dne neodejel. Poněvadž ani Leopold Hilsner ani Graf neodejeli, tu nesl Basch patrně kufřík pajdavého žida.

4. Holič Adolf Filipenský dotvrzuje, že Heřman Basch se ve 3 hodiny odpoledne 29. března u něho holiti dal, ačkoli Basch se v pátek před šábesem dával holiti.

5. Učeník holičský Havlíček může odpřisáhnouti, že si Basch 29. března o 3. hod. odpol. dal kotlety (postranní vous) oholiti.

6. Kolář Jelínek udává, že v den pohřbu zavražděné jeho paní viděla, kterak byl v obličejí poškrábán.

7. Policejní komisař z Polné p. Sedlák a velitel četnický Klenovec prohlašují, že klacek, který byl na místě zločinu nalezen, jen od člověka, který zná soustružnickou práci, mohl býti tak dovedně zpracován. (Basch je soustružníkem.)

Leopold Graf.

Mimo Heřmana Basche byl také sklenář Leopold Graf z Polné v záležitosti polenské vraždy častěji jmenován. Také on stýkal se před vraždou a po vraždě nápadně s Hilsnerem, což dříve nebývalo. Hilsner se přiznal, že vražda Anežky byla několik dní dříve zosnována, že však pro nastalé překážky opětně byla odložena.

Svědék Adolf Skalák viděl v úterý 28. března, tedy den před vraždou, Leopolda Hilsnera s Leopoldem Grafem o 6. hod. večer vycházeti z »Březiny«.

Svědék Tadeáš Večeřa viděl před vraždou, kterak Leopold Graf, který byl ve společnosti Hilsnera a Heřmana Aufrechta, Hilsnera upozornil na Anežku Hružovou, která právě kolem těchto mužů se ubírala.

Svědék Fr. Cink, švadlena Ningrová a kloboučník Fürich viděli na veliký pátek v době, kdy vražda ještě nebyla známou, Leopolda Grafa ve společnosti pajdavého žida, Leopolda Hilsnera a Heřmana Basche jíti na dráhu. Svědek Ludvík Fürich slyšel rozhovor Leopolda Grafa se Samuelem Friedem. Fried tázal se tajuplně Grafa:

»Wie verbargt?« (kterak schováno?), načež Graf: »Wie im vorigen Jahr.« (Jako loni.)

Co Graf těmito slovy chtěl říci, vysvítá z toho, že dne 17. července 1898 v panském lese u Polné nalezena byla dívka jménem Marie Klímová zavražděna, která dle polohy kostry tímto způsobem byla zavražděna jako Anežka Hružová.

Koserák Mořic Kurzweil.

Velmi přítěžující okolnosti svědčí proti košeráku z Golč. Jeníkova Mořici Kurzweilovi. Policejní strážník Koudela a kloboučník Fr. Fürich viděli 29. března v Polné cizího žida, na kterého se popis košeráka z Golč. Jeníkova hodil. Fürich se určitě pamatuje, kterak viděl žida v domě Samuela Frieda, kterého Fried oslovil jménem Kurzweil a kterému pí. Friedová řekla: pane košerácký mistře. Aby zjistili, že onen žid opravdu jest košerák Kurzweil, zajeli Fürich a Koudela do Golč. Jeníkova a poznali se vší určitostí v Kurzweilovi onoho muže, který 29. března viděn byl v Polné.

Obuvník Šic, jeho manželka Terezie a chasník Hlávka mohou odpřisáhnouti, že Itzig Hilsner ve čtvrtek (30. března) z rána, když opět neumyt přišel do dílny, se omlouval, že se nemohl proto umýti, poněvadž u nich přenocoval košerák z Golč. Jeníkova.

Známo, že služka Barbora Vraná dobrovolně se přihlásila s udáním, že Kurzweil 29. března t. r. časně z rána z Golč. Jeníkova odejel, a že mu nesla ruční kufřík na dráhu.

Manželka krejčího pí. Monika Blumenthalová z Golč. Jeníkova udává, že Kurzweil od 29. až do 31. března se v Golč. Jeníkově nezdržoval. Dne 29. března mluvila se služkou Vranou, která jí řekla, že musí brzy domů, jelikož pán není doma.

Později slyšela svědkyně, která bydlí proti Kurzweilovi, kterak pí. Kurzweilová ke sluhovi synagogy Humbergovi pravila, zda ví, kdy asi její muž se vrátit může. Konečně svědkyně tvrdí, kterak Kurzweil 31. března v 11 hodin v noci domů se vrátil. Svědkyně ta prohlašuje, že odpřisáhne, že Kurzweil v jmenované dny nemeškal v Golč. Jeníkově. — Kurzweil má ve zvyku si zpívati a hráti, tyto dny svědkyně ho neslyšela ani zpívati, ani hráti. V sobotu viděla svědkyně, kterak Kurzweil má obvázanou tvář.

V témže smyslu vypovídá svědek krejčí Josef Blumenthal a jeho syn Karel. Obuvník Antonín Švejka v Golč. Jeníkově může odpřisáhnouti, že žid Leopold Mauthner jemu dne 29. března sdělil, že musí Kurzweila, který odcestoval, v košerování zastupovati.

Toto sdělení slyšeli Antonín Švejka a chasníci Fr. Remeš, Antonín Mrkvička, Josef Kameník a Antonín Ullrich.

Ostatně dá se dokázati, že skutečně Leopold Mauthner Kurzweila v košerování zastupoval, že košeroval vola a že vyzval paní krejčovou Ledelovou, aby si poslala pro krev z toho vola.

Paní Stöcklová z Golčova Jeníkova může dosvědčiti, že Kurzweil po svátcích velikonočních měl poškrábaný obličej. Holičský pomocník Antonín Bělohlávek z Golčova Jeníkova udává, že si Kurzweil po Velikonocích celý vous dal oholiti a že se při tom tak rozčileně choval, že to svědkovi bylo nápadno.

Poštovní kočí Jedlička a nádražní sluha Bucek viděli Kurzweila odjížděti.

Tajemník obce kunčické pan Hoffer viděl Kurzweila, kterak dne 29. března vstupoval do vagonu k Vídni a že Kurzweil z tohoto vozu, když uzřel Hoffera, s kterým se osobně zná, utekl.

Svědkyně paní Jeřábková v Habrech může dotvrditi, že Kurzweil dne 29. března v Šlapanově, stanici to před Polnou, vystoupil, odkud patrně šel pěšky do Polné.

Krejčí Ledel z Golčova Jeníkova může udati, že služka Kurzweilova mu přinesla ještě vlhký oblek, aby ho »obrátil« a tázána jsouc, proč oblek jest celý vlhký, odpověděla: že na rozkaz Kurzweila musila ho vyprati, poněvadž byl od krve všude potřísněn.

Ostatně poslal Kurzweil rabínu Goldbergovi bedničku prý s »voňavkou«, jejížto obsah s udáním se neshodoval, neboť se v ní našla láhvička obalená silnou, voňavkou napuštěnou vatou, ve které se nalézaly kuličky temnohnědé, které patrně z krve byly uroběny.

Vzhledem k těmto okolnostem, které jmenovaní svědkové dotvrditi jsou hotovi, táží se podepsaní poslanci J. E. ministra spravedlnosti:

Jest J. E. ochoten c. k. státnímu návladnictví okamžitě dáti rozkaz na základě zde jmenovaných fakt trestní vyšetřování zahájiti a okamžitý výslech jmenovaných svědků naříditi?

VII.

Rada Reichenbach jako vyšetřující soudce.

(Interpelace poslance Schneidera a soudruhů na Jeho Exc. ministerského předsedu hr. Claryho, na ministra vnitra dra Körbera a na ministra justičního dra Kindingera.)

Známá v Polné spáchaná vražda obrátila opět pozornost celého světa na krevní ritus, z něhož židé po několik století jsou obviňováni a to nesčíslněkráté. Žid Hilsner byl uznán vinným jakožto spolupachatel vraždy Anežky Hružovy, a jestliže kdo o jeho vině pochyboval, musí pochybnost jeho umlknouti, jelikož Hilsner sám se přiznal.⁴

Při ohromném dosahu rituální vraždy pro židy jest pochopitelno, že ony skupiny, které si dají práci hájiti zájmy židů, všemožně se namáhají, aby přiznání Hilsnerovo, pokud možno, se světa odstranily. Rozšiřovány ty nejnesmyslnější vymyšlené věci, aby veřejnost v úsudku byla zmatena.

Denunciace nejbídnější drzosti se páchají a kdyby se mělo všecko tak dařit, jak si jmenované židovské smečky přejí, tu by Hilsner, který za vraha uznán a sám se přiznal, stal se mužem bezúhonným.

Porotci pak, předseda soudu a státní návladní, kteří v procesu proti Hilsnerovi úradovali, přišli by na šibenici. My se nad tímto řáděním židů nepozastavujeme, jelikož známe vlastnosti tohoto plemene.

Čemu se však divíme a proč obyvatelstvo české země jest nanejvýše rozčílono, jest chování soudních orgánů v této záležitosti.

Hned z počátku, když zločin byl odkryt, bylo podivno, že vyšetřující soudce rada Reichenbach Hilsnera velitelem četnické stanice Klenovcem pro pádné důkazy z vraždy

---

⁴ Ohledně Hilsnerova přiznání viz Jan Rys, *Hilsneriáda a TGM*, Praha 1939; pozn. editora.

podezřelého a proto zatčeného na s v o b o d u p r o p u s t i l a ony osoby, které chtěly svědčiti, odháněl, tak že Hilsnerovi popřáno hojnost času stopy svého zločinu odstraniti.

Vyvolalo ohromné vzrušení, že státní návladnictví veškeré noviny, které přinesly jakoukoliv zprávu z Polné, bezohledně konfiskovalo, kdežto ony listy, které psaly pro Hilsnera a dokonce porotce napadaly, v žádném způsobu nebyly obtěžovány.

Jsou-li již tato fakta rázu velmi povážlivého, tu nejnovější události jsou schopny rakouskou soudní správu postaviti přímo na hlavu. Týž rada Reichenbach, který z počátku aféry tak podezřele se choval, začíná opět pracovati.

Prohlídka bytu stařeny Hrůzové.

Matka zavražděné Anežky Hrůzovy a bratr její obviňují se ze strašné vraždy na dceři neb sestře!

Před několika dny byla provedena prohlídka bytu paní Hrůzové. O výsledku této prohlídky se oznamuje: Postel Anežky byla od stěny odšoupnuta a důkladně prohlédnuta, stěna, při které postel jest, byla oškrábána, aby se pod vápnem našly stopy krve, šaty zavražděné a kuchyňský nůž byly zabaveny, matka i bratr podrobeni byli trapnému výsledku a radou Reichenbachem postaveni pod policejní dohlídku, týž Reichenbach, který vraha Hilsnera přese všechny pádné důkazy pustil na s v o b o d u !

Švadlena, u které se Anežka učila, byla předvolána, byl jí ukázán růženec, který prý patřil Anežce, s otázkou: zda to majetek Anežčin?

Paní Prchalová prohlašuje: Nikoliv, růženec zavražděné byl ze skla a bílý, kdežto předložený růženec jest z tmavé dřevité hmoty.

Prchalová byla dále tázána: jsou tyto rukavice od Anežky? Prchalová odpovídá: N e j s o u . Anežka měla menší ruce, a rukavice její byly z jiné látky. — Prchalová jest tázána, zda Anežka Hrůzová večer před zavražděním nejedla brambory a vuřty. Prchalová odpověděla: Nikoliv, ona jedla mléko a jedla chléb. Prchalová jest tázána, zda jí předložené věci zavražděné Anežce patřily:

Prchalová odpověděla: n e .

Když výslech s Prchalovou byl ukončen, — vedl se česky — pravil rada Reichenbach patrně rozmrzen k písaři, který psal protokol, po německu: S t ě m i t o v ý p o v ě d ě m i n e d á s e n i č e h o u č i n i t .

Tato slova paní Prchalová, která německy rozumí, — což radovi Reichenbachovi nebylo známo — dobře slyšela a dobře jim rozuměla. My k tomu přidáváme: Stěna, u které postel Anežky stála, byla tři neděle před vraždou nabílena. Podlaha jest již několik roků položena. V žaludku Anežky byly zbytky mléka. Místo, kde Anežka spala, jest půl hodiny vzdáleno od místa vraždy. Plátěný cár, který staré matce byl zabaven, byl přirovnán k plátěnému hadříku, který byl na místě vraždy nalezen a s kterým patrně nůž vražednický byl otřen. Starý cár plátěný u matky Hrůzovy zabavený je z hrubého domácího plátna, hadřík ale nalezený na místě vraždy jest obyčejný brak. Co jest účelem vyšetřování matky zavražděné? Patrně chtí z poškozené matky učiniti vražednici, aby zástupce její dr. Baxa nesměl nahlížeti do soudních aktů, a celá záležitost aby byla ututlána!

Oproti těmto nepochopitelným událostem jest zjevno, že důvěra v soudnictví klesla na velice nízkou úroveň a i tento malý zbytek důvěry do spravedlnosti rakouské státní správy jest v nebezpečí zničeno býti, když přišlo ve známost, že zástupce Hilsnerův dr. Auředníček od okamžiku odsouzení Hilsnera obdržel dovolení s Hilsnerem mluvití beze svědků a když se rozhlásilo, že dr. Auředníček před svědky prohlásil, že rozsudek nad Hilsnerem vyřčený kasačním soudem bude zrušen a další trestní stíhání proti němu že nebude zavedeno.

Tajuplná zásilka s »voňavkou«.

Mezi 14. a 15. květnem t. r. poslal košerák Kurzweil z Golčova Jeníkova rabínovi Goldbergovi v Polné malou škatuli, obsahující — dle udání — »voňavky«.

Úředníkovi však zdála se zásilka podezřelou a byla proto vydána okresnímu soudu. Po otevření jejím se ukázalo, že se v ní nalézá lahvička, jež nebyla naplněna voňavkou, nýbrž černo-červenými kuličkami. Lahvička poslána byla do Prahy k vyšetření, jehož výsledek však dosud není znám.

Podepsaní činí tudíž následující dotazy:

Jest c. k. vláda ochotna starati se:

1. Aby zástupcům židovských zájmů a židovským spolkům budoucně znemožněno bylo spílati soudcům a porotcům?

2. Aby nebylo zapovídáno časopisům pravdivé události, jež se k této aféře vztahují, uveřejňovati a věcné kritice je podrobovati?

3. Aby byl rada zemského soudu Reichenbach z jakéhokoliv účastenství na této záležitosti vyloučen a o pohnutkách jeho nevysvětlitelného jednání zavedeno přísné vyšetřování?

4. Aby bylo státnímu návladnímu nařízeno, zavésti stíhání spoluvinníků Leopolda Hilsnera, zvláště pak aby bylo zjištěno, nejsou-li mezi spoluvinníky košerák Kurzweil a rabín dr. Goldberger?

5. Aby bylo zjištěno, co obsahovaly v lahvičce, zaslané Kurzweilem rabínovi dru Goldbergovi, nalézající se kuličky, a kam se poděla krev zavražděné, aby bylo zjištěno, zdali kuličky, zaslané v lahvičce rabínu Goldbergovi, nebyly usušenou krví lidskou, která se dle sdělení rabína Moldavo (viz: Il sangue christiano nei riti ebraiei della moderna sinagoga. Rivelazioni di neofito ex rabbino monaco greco. Prato 1883, str. 27.) užívá od židů k účelům rituálním, na př. při obřezání, k přípravě macesů, při svatbách k posypání rozříznutých, na tvrdo uvařených slepičích vajec, ve výroční den rozboření chrámu jeruzalémského, o svátcích Purim, neb na smíření umírajících židů?

6. Aby se učinila opatření, aby při kasačním dvoru křtění a nekřtění židé žádného vlivu míti nemohli?

VIII.

Návrh prof. Schlesingera a soudruhů chrániti majetek křesťanů a jich život, aby se nemožnými staly vraždy se strany židů jako vražda v Polné.

Poslanec S c h l e s i n g e r a soudruzi podali dne 20. října v poslanecké sněmovně následující návrh.

»Vláda se vyzývá provésti zjištění ceny nemovitého majetku křesťanů a židů ve státě rakouském na sklonku XIX. století, jakož i před 55 lety, za tím účelem, aby se tím dalo odvoditi majetkové přesunutí nemovitého jmění mezi křesťany a židy za tu dobu, a aby tím statisticky zjištěno postavení židů v našich veřejných povoláních. — Důvod: Závažné události ke sklonku se chýlícího století podaly nám křesťanům znova důkaz, jak škodlivým jest rozšíření se židovstva mezi evropskými národy. Kdekoliv židé ve větším počtu vystoupili, strhli na sebe obchod a peněžní záležitosti, a stali se hospodářskými vydřiduchy, vykořisťovateli a necitelnými pustošiteli národů, počínaje nejnižšími vrstvami národů až k nejbohatším knížecím rodům, jež uměli do svých sítí zaplésti; poněvadž pak těm dlužníkům, kteří značného vlivu požívali, poskytovali hmotný prospěch, byli při vydírání a utiskování národů a vyhnuli se potrestání. Při velikém p a n a m s k é m s k a n d á l u bylo to zřejmě viděti. Ve všech zemích stouplo bohatství židů do nedohledna, a židé, kteří ještě před několika desetiletími zcela chudi byli, jsou dnes mnohonásobnými milionáři, kteří své miliony vydřeli na dělnících zkracováním mzdy a na zámožném křesťanském lidu podvodným jednáním a lichvářstvím. Křesťanský lid zadlužil se židům, právě tak i vlády, a tak se stal také křesťanský lid a stát Rakousko otrokem židů. Ale čím bohatšími se židé stávají, tím nestydatějším jest jejich tisk proti nám křesťanům. My si nemáme dále svoji křesťanskou vzdělanost určovati, nikoliv, my křesťané máme si nechat v n u t i t i ž i d o v s k o u v z d ě l a n o s t. Jen to, co nám židovský tisk za pokrok káže, jen to má platiti, veškero křesťanské myšlení a cítění má býti odstraněno.

Vizme jen ve Francii Dreyfusův proces, abychom pochopili moc židovského tisku. Protože židovský hejtman byl velezrádce, proměnil se židovský tisk celého světa po mnoho let ve válečné vojsko proti Francii, miliony a miliony franků obětovány na toto vojsko židovských tiskových žoldáků, aby byl Dreyfus osvobozen; ovšem vlastně nikoliv k vůli Dreyfusovi, nýbrž aby bylo židovstvu umožněno zasvěcenu býti do všech vojenských tajností.

A jak se chová židovstvo k p o l e n s k é v r a ž d ě ?

Jasně a zřetelně jest dokázáno polenským procesem, že židé vraždu tu provedli, a přece se pokoušejí vídeňští židé matku a bratra Anežky Hružovy za vrahy prohlásiti. Jak jen možno mysliti, že tyto dvě osoby vraždu provedly a krev své milované Anežky zachytily a odstranily? Ale židovstvo žádá domovní prohlídku, a soud jest přinucen ji provésti — ovšem z toho stanoviska, aby bezpodstatnost židovského obviňování byla dokázána. Židům však záleží na tom, aby získali času, aby smazali všechny možné stopy, po nichž by se vlastní židovští vrahové mohli zatknouti. Pro duševní bolest, kterou staré

matce a sourozencům Anežčiným připravují, nemají židé žádného citu, pro tu jsou asijskými cizinci, právě tak jako ve statisících případech, kdy nám křesťanům nemilosrdně a bezcitně existenci ničí.

Židé jsou těmi starými židy, jakými již za časů Kristových byli, jen jest metoda jejich jednání s protivníky přiměřena době. V II. stol. po Kr. byli na ostrově Cypru ve většině a uzavřeli zříditi národní stát; a co učinili? Zabili jednoho dne všechny ostatní nežidovské obyvatele, počtem 240.000, a na pevnině, ve městě Cypru, bylo 220.000 neisraelitů zabito. Dnes to dělají praktičtěji; dnes se dělá panamský krach, krach z r. 1873 v Rakousku a pod.; při tom zbavili se také nepřátel, za něž nás židé mají; ba, ještě více, stlačili je za otroky židovského velkokapitalismu.

Pokory židé neznají, právě jako neznají velikého významu Kristova v životě křesťanských národů a jsou jen naplněni nenávistí proti všemu křesťanskému.

Dějepisec Houston Stewart Chamberlain praví ve svém, roku 1899 vydaném spise: »Základy XIX. století«, str. 229: »Prohledal jsem řádnou knihovnu židovských spisů, abych našel čistě lidský cit pro význam trpícího Spasitele, ale marně. Židovský spisovatel našich dnů, Graetz, nazývá Krista: »Znovuzrození s maskou smrti, jež zasadilo národu židovskému nové a smrtelné rány«; něco jiného nezdá se v něm spatřovati. Ujišťuje nás při pohledu na kříž: »Židé nepotřebují tohoto chorobného otřepení ke vnitřnímu polepšení, jmenovitě ne ve středních třídách městských.« Není to posměch a veřejné štvání židovstva proti Kristu, děje-li se ve veřejném židovském díle?

Lze se při takovém snižování Krista právě za naší doby co diviti, zažijeme-li židovské vraždy, jako v Polné? Ale ještě více: Chamberlain píše na str. 330: V jednom, r. 1880 nově vydaném (!) spise španělského žida (Mose de Leon), nazývá se Kristus: »mrtvý pes, který ve hnojišti pochován leží!« –

Mimo to postarali se židé právě v posledních desetiletích našeho věku o více vydání (přirozeně v hebrejské řeči) tak zvaných »censurovaných míst« z Talmudu, totiž oněch míst z Talmudu, v nichž Kristus jako »blázen«, jako »kouzelník«, »bezbožník«, »modlář«, »pes«, »bastard« (péro křesťana se zdráhá další nadávky napsati) odporučen a vydán jest posměchu a nenávisti; právě tak jeho vznešená matka; (Viz Laible: »Ježíš Kristus v Talmudu«, str. 2 a následující.)

Ano, pro Boha, máme my křesťané to, co nám jest nejsvětější, tak hrozně hanebným způsobím tajnými židovskými spisy nechali zlehčovati, a nechati židy štváti proti našemu náboženství, aniž bychom brvou, aniž bychom prstem hnuli?

Neslyšeli jsme, že by se byli židovští vzdělanci sešli a podali námítky proti takovým hanebným protikřesťanským spisům židovským, že by daleko od sebe odmítli schválení jejich; a proto jsou také všichni vzdělaní židé naší doby spoluzodpovědní za toto protikřesťanské, tajně živené štvání; spoluzodpovědní za vraždu spáchanou na Hrušové; spoluzodpovědní za nevyslovitelnou, pozvolnému vraždění se rovnající bídu v našem křesťanském lidu, vyvolanou nemilosrdnou povahou židovstva.

Jest tudíž na čase, aby bylo křesťanskému lidu statistickými důkazy ověřeno, co již beztoho pociťuje: naše hmotné poddanství židům.

Při tom však nutno uvážit, jak se židé do všech našich životních povolání vetřeli, při čemž vystoupil cizácký živel židovského ducha nesnesitelným způsobem do popředí. Již H e r d e r , jak cituje Chamberlain, pravil: »Před sto lety jsme cizí živel židů tušili; nyní se skutkem osvědčil, nejnepozornějším se vnutil. Z ideálních pohnutek otevřel In-doevropan přátelsky dvéře; jako nepřítel vrazil žid dovnitř, stekl všechny posice a vztyčil prapor svého, nám věčně nepřátelského ducha.« Proti tomuto postupování, tomuto panství židovstva nad námi, musíme, byť to i těžce šlo, s vynaložením všech sil pracovati. Kde jen možno, musíme o cizím duchu židů mluvit a tak mají tyto dva zde dané návrhy jen některé z oněch prostředků býti, které nám jsou židy vnuceny k sebezachování.

Doufáme proto, že vysoký sněm naše návrhy na usnesení pozvedne a vysoká vláda vezme křesťanské národy Rakouska a jejich stát vydatným způsobem do ochrany proti nebezpečnému židovstvu.

IX.

Jest státní návládní Schneider-Svoboda pensiován?

(Interpelace poslance profesora S c h l e s i n g e r a k Jeho Excellenci ministru spravedlnosti.)

Židovské listy přinášejí zprávu, že státní návládní v Kutné Hoře, rada vrchního zemského soudu dr. Schneider-Svoboda byl zavolán k vrchnímu státnímu návládnictví do Prahy, aby se zodpovídal ze svého jednání v procesu Hilsnerově.

Jistý židovský list píše, že Schneider-Svoboda bude dán do pense a že úřední list v nejbližších dnech přinese příslušný výnos.

Jestliže zprávy ty pravdivy se ukáží, tu by naše víra v neodvislost stavu soudcovského byla na dobro otřesena a tím dokázáno, že v Rakousku nesmí býti odsouzen žádný žid, když si to rozhodující židovské živly předsevezmou a soudnímu výnosu se oprou. Tím by bylo dokázáno, že u nás židé jsou nad soudy a že mohou jim nepohodlné soudce odstraniti, ale zároveň by bylo dokázáno, že vyšší soudní instance se snižují na židovské pochopy.

My tomu nechceme v zájmu soudcovského stavu a důvěry lidu ve spravedlnost ani věřiti, a tážeme se proto Vaší Excellence:

Byl státní návládní dr. Schneider-Svoboda skutečně pro své jednání v procesu Hilsnerově povolán do Prahy, by se zodpovídal? Jest mu také nějaký trest opovězen?

Hilsner má návštěvy rabína Abelesa.

(Dotaz poslance Schlesingera a soudruhů na justičního ministra.)

V novinách se roztrušují zprávy, že jest obhájci dru. Auředníčkovi a kutnohorskému rabínu Abelesovi dovoleno bez úředních svědků zavřeného odsouzeného žida Hilsnera navštěvovati a s ním rozmlouvati.

Poněvadž vůdcové židů si všemožnou práci dávají, aby žida Hilsnera ze spoluviny na vraždě Anežky Hružovy obmyli, vypátrání spoluvinníků na vraždě zmařili a revisi procesu přivodili, nemají tyto rozmluvy s Hilsnerem patrně jiného účelu, než Hilsnera pro příští revisi procesu připravit, aby byl pak úplně osvobozen.

Tyto zjevy dokazují opět hroznou moc židovstva, aby povinnosti orgánů žalářnických se obcházely a mařily.

Jest Vaše Excellenci ochoten v této záležitosti naříditi přísné vyšetřování a sněmu o tom zprávu podati?

Nové trestní podání na polenského rabína Goldberga.

(Dotaz poslance Schlesingera a soudruhů na Jeho Excellenci ministra práv.)

Jest Jeho Excellenci ministr práv ochoten vyzvati státní návladnictví v Hoře Kutné, by soudně stíhalo rabína Goldberga v Polné pro podezření z křivého svědectví při procesu Hilsnerově?

Rabín Goldberger popírá, že zná pajdavého žida. Svědkyně Antonie Pešáková a obuvník Čermák z Polné viděli, že pajdavý žid 29. března 1899 s rabínem Goldbergerem skutečně mluvil a svědek Čermák viděl, kterak Goldberger pajdavého žida k sobě volal. Služka Pernišková potvrzuje, že pajdavý žid 30. března, tedy den po vraždě, u rabína obědval. Svědkyně Pešáková a Čermák tyto údaje odpřísáhli. Goldberger výpovědi ty u soudu v Polné popřel a proto je v podezření z křivého svědectví. Toto však jest zločinem podvodu a proto podepsaní podávají tento dotaz.

X.

Sensační interpelace poslance Březnovského.

Poslanec Březnovský a soudruzi podali na ministra spravedlnosti následující resoluci:

Ze zcela spolehlivého pramene se dovídáme, že na udání několika rabínů z Brna, z Prahy a jiných měst proti c. k. presidentu krajského soudu Ježkovi v Kutné Hoře v procesu Hilsnerově hlavně proto, že prý president Ježek připustil do porotního sálu lůzu a neupotřebil náležitě své disciplinární moci proti obecnstvu, **bylo zavedeno s presidentem Ježkem disciplinární vyšetřování.**

Takové pronásledování osvědčeného, všeobecně známého jako nestranného a spravedlivého soudního úředníka na pouhé strannické a prolhané udání několika rabínů vyvolalo v kruzích soudních úředníků a v lidu největší rozhořčení a roztrpčení.

Všichni, kteří byli porotnímu přelíčení přítomni, mohou odpřísáhnouti, že president Ježek po celé porotní líčení s Hilsnerem přísně dle předpisu trestního zákona jednal a ne-

pravdou jest, že k přelíčení pustil lůzu a demonstrace proti obžalovanému trpěl, naopak, v porotním sále bylo přítomno veskrze vybrané obecenstvo, které ani pro ani proti Hilsnerovi nedemonstrovalo, a když z lavice žurnalistů ozval se tu a tam hlas, ihned prezident Ježek jednání to pokáral.

Toto nespravedlivé pronásledování presidenta Ježka přičí se předpisům o neodvislosti soudcovského stavu a veřejnost tím více překvapilo, **když naproti tomu c. k. vyšetřujícímu soudci Baudyšovi bylo dovoleno proti všem stávajícím předpisům trestního řádu společně s obhájcem Hilsnera, dr. Auředníčkem přímo c. k. justičnímu ministerstvu podati pamětní spis, ve kterém soudce Baudyš svůj osobní názor projevuje, že Hilsner je nevinen a svaluje vinu na členy rodiny Hružovy, ačkoliv týž osobně předběžná vyšetřování konal a před svědky několikrát pravil, že Hilsner je vrahem.**

Toto protizákonné podání soudce Baudyše a dr. Auředníčka mělo také žádoucí pro ně výsledek, že bývalé justiční ministerstvo nařídilo proti rodině Hružové nové vyšetřování pro zločin vraždy, kteréžto jednání příkře stojí proti předpisům trestního řádu a v lidu podezření musí vzbuditi, že justiční ministerstvo strannické choutce, tuto trestní záležitost hodně prodloužiti a vrahu Hilsnerovi nekalými machinacemi dopřáti času, **aby byl dokonce prohlášen za choromyslného, samo napomáhati chce.**

Vzhledem k tomuto do nebe volajícímu a protizákonnému jednání c. k. justičního ministerstva a vzhledem ku všeobecnému rozhořčení, které se zmocnilo všeho lidu, tážou se podepsaní:

Kterak může justiční ministerstvo toto svoje protizákonné jednání ospravedlniti?

XI.

Dotaz poslance Schlesingera o židovské politice.

V sobotním zasedání říšské rady, dne 28. října podal poslanec profesor Schlesinger následující dotaz: »Uznává vysoká vláda, že stává židovská politika, kterou sleduje veškeré židovstvo, a kterou nám křesťanským národům se velice škodí?« Tento dotaz odůvodňuje poslanec Schlesinger následovně: Události, které se staly ve Francii, dokazují, kterak židovstvo poškozují kulturní státy. Židovský tisk otřásal francouzskou armádou a dokázal, že odsouzenému vlastizrádci trest prominut. Tímto úspěchem zaražena jest celá křesťanská Evropa. Židovstvo povalilo státy monarchické a učinilo z nich republiky, ve kterých mocí svých peněz vládne. My v Rakousku trpíme národnostními štvánicemi, jichž původci jsou většinou židé. Oni chtějí neustálým rozplameňováním národnostních třenic docíliti, aby křesťanští národové nepřišli ke klidu a ku vědomí, aby židé bez překážek mohli hromaditi bohatství dle známého pořekadla: »Kde se dva hádají, třetí se směje.« Židé chtějí rozvaditi všechny národy a státy a nad nimi pak vládnouti. Židé stali se poslední dobou velice zpupnými. To opět dokazuje vražda v Polné. Ačkoliv nad slunce jasno jest, že žid Hilsner jest účastníkem vraždy, spáchané na Anežce Hružové,

ačkoliv jisto jest, že židovští vrahové krev z Anežky odstranili, přece rakouské židovstvo se Hilsnera ujímá, tak že nejmírněji řečeno, jest toto počínání největší drzostí, chtějí-li židé bojovati za nevinnost Hilsnera a svalovati zločin na nešťastnou matku a bratra zavražděné, ukazovati na státního návladního a předsedu krajského soudu v Kutné Hoře, že si strannicky počínali proti Hilsnerovi. Židé se chvástají, že na světě je nic nepřemůže, židé povalili již trůny a nyní zvítězili nad národem francouzským. Peníze světem vládnou a peníze mají v kapse židé, a proto patří jim vláda a moc. Když se jedná o židovského vlastizrádce Dreyfusa, o žida vraha Hilsnera, tu se ujímá celá Juda těchto zločinců. Židé jsou padělatelé mouky a vojenských dodávek, jako Baruch, švindlářský panamista žid Reinach, židovský zloděj milionů pomocí tureckých losů Hirsch, židovští paliči kořalky, majitelé kořalečných krámů a výprodejů, židovští obchodníci s děvčaty, nesčíslní židovští lichváři, vlastizrádce Dreyfus, vrah Hilsner, to jsou vesměs samí »pocivci«, a to jen proto, že jsou židé. Nade všemi židy rozvírá ochrannou ruku svou mezinárodní spolek »Alliance israelite universelle«, který vládne ohromnými prostředky, aby všudy a ve všem chráněn byl ve všech zemích prospěch židů.

XII.

Zabaveno. (str. 45)

Brněnský »Hlas« přináší v čísle ze dne 26. října 1899 následující zprávu:

»O výtržnosti v Holešově se nám píše: Výtržnosti začaly v sobotu v noci. Jen se zpívalo. V židovském městě Čech, majitel tiskárny Klabusay byl pobit, silně zkrvácen. Ještě o půl noci lékař musil přivolán býti. V neděli z toho hromadění lidu před palírnou žida Grätzra, zpíváno, v palírně okna vybita. Zástup šel odtud do židovny, tam demonstrace lidu asi 2000, konečně veškerá okna vytlučena. Lid házel kamením, rozbil okna, lampy a útočil na četníky. Tito sami od sebe, bez rozkazu okresního hejtmána lid dvěma salvami rozehnali, docílili však opaku. Lid se rozzuřil, vrazil na hlavní náměstí, zpíval, třískal okna, vrhl se na palírnu, tam všecko rozbil, až oheň povstal. Obchod, putyku a byt firmy Batschovy, pak obchod Beera Maxe vyplenil.

Proti rozkacenému lidu nebylo moci. Před 6. začaly výtržnosti a trvalo pustošení až do půl deváté, až přišlo vojsko z Kroměříže zvláštním vlakem a lid rozehnal.

Tři mrtví, devět těžce raněných, 4 lehce. Včera byl pohřeb zabitých, k němuž nová setnina z Olomouce přibyla.

Příčiny výtržnosti jsou: Zrušení jazykových nařízení vyvolalo demonstrace, které by byly hladce přešly, kdyby židé nebyli Klabusaye pobili a zranili.

Z toho teprve rozhořčení proti židům a v poslední chvíli lidu ukázaný obraz Hilsnerův myslí rozjitřil, střelba četníků je rozzuřila. Se strany židů bylo do lidu též střeleno a zraněna byla broky Julie Hradilová, 18letá tovární dělnice. Dr. Hudeček broky vytáhl a jako corpora delicti soudu odevzdal.

Lékaři se domnívají, že se ještě více lehkých poranění zjistí u osob, které jsou v domácím ošetřování, posud však se nepřihlásily.

Obecní výbor vyzývá každého, aby vyhýbal se jakémukoliv shromáždění aneb shlukování lidu a jakmile nastane večer, doma se zdržoval.

Dále usnesl se výbor obecní, mrtvé svým nákladem dáti pochovati a dítky jejich do sirotčince přijati. Mimo to usnáší se výbor, že o 6. hodině večer na náměstí pořádek bude udržovati, neb rozumné slovo více zmůže než násilí.

Večer byl mimo vše nadání největší klid zachován. Též v noci klid porušen nebyl. Sluší toliko připomenouti, že k telegrafické žádosti židů došla večer opětně setnina vojska z Olomouce, kteráž měla pro případ výtržnosti při pohřbu pořádek udržeti.

V úterý 24. října ráno úplný klid. Konány přípravy k pohřbu mrtvých, kteříž byli v pondělí v městské nemocnici pitváni. K polednu již se plnilo město cizinci. O poledni postaveny do všech příchodů k městu stráže, kteréž průchod zamezovaly, čímž opětně roztrpčení povstalo. Odpoledne město jen se hemžilo, zachován však úplný klid. Udeřily 3 hodiny, nastaly pohřební obřady. Za účastenství celého obecního výboru, spolku katolických tovaryšů, veteránského spolku a spolku vzájemně se podporujících mistrův a mnoha tisíc lidstva z celého okolí hnul se průvod se třemi rakvemi ke hřbitovu. Srdcelomný byl pohled na sirotky za rakvemi kráčící. — Při pohřbu zachován byl důstojný klid, který však brzy po pohřbu opět v bouři se obrátil. Již při pohřbu proskakovaly mezi lidem zprávy, že obuvnický tovaryš Teplík, člen spolku katolických tovaryšů v Holešově byl ve tři hodiny stráží bodnut do prsou, když násilně přes stráž do města na pohřeb vniknouti chtěl. Tiché hlasy nevole proskakovaly již na hřbitově. Po návratu do města proměnila se nevole v bouři proti vojsku, jež stálo na místě seřaděno, i proti okresnímu hejtmanu, o němž se lid domníval, že dal v neděli ku střelbě četníkům rozkaz, což však není pravda, voláno »Hanba!« — »Hajte židů a střílejte křesťany!« a j.

Když vojsko utvořilo kordon a zvedlo zbraň k palbě, volal zástup: »Střílejte! Střílejte! Bude zítra zase pohřeb!« Demonstrace byly velké. Promluvil purkmistr pan Pokorný, promluvili i obecní radní k lidu. Lid volal: »Sláva městské radě. Ji uposlechneme! Vojsko musí však pryč! Zajaté propustit!« Vojsko ustoupilo, rozváznější byvše městským výborem napomínání, zvolna odcházeli.

Konečně o čtvrt na šest utvořilo vojsko nový kordon a s nasazenými bodáky postupovalo proti lidu, jenž poněkud se uklidniv, pomalu z náměstí couval. Současně vyhlášeno všude, by se ihned domy pozamykaly a tak panoval večer šťastně klid. Sluší podotknouti, že za největší vřavy šel kněz k pobodanému s velebnou svátostí. Dav ztichl, klekl, vojsko vzdalo čest. Sotva však kněz poněkud zašel, volal zástup jedněmi ústy: »Ten umírá za židy!«

Zabaveno. (str. 48)